

Het College van Melle

James Van der Linden

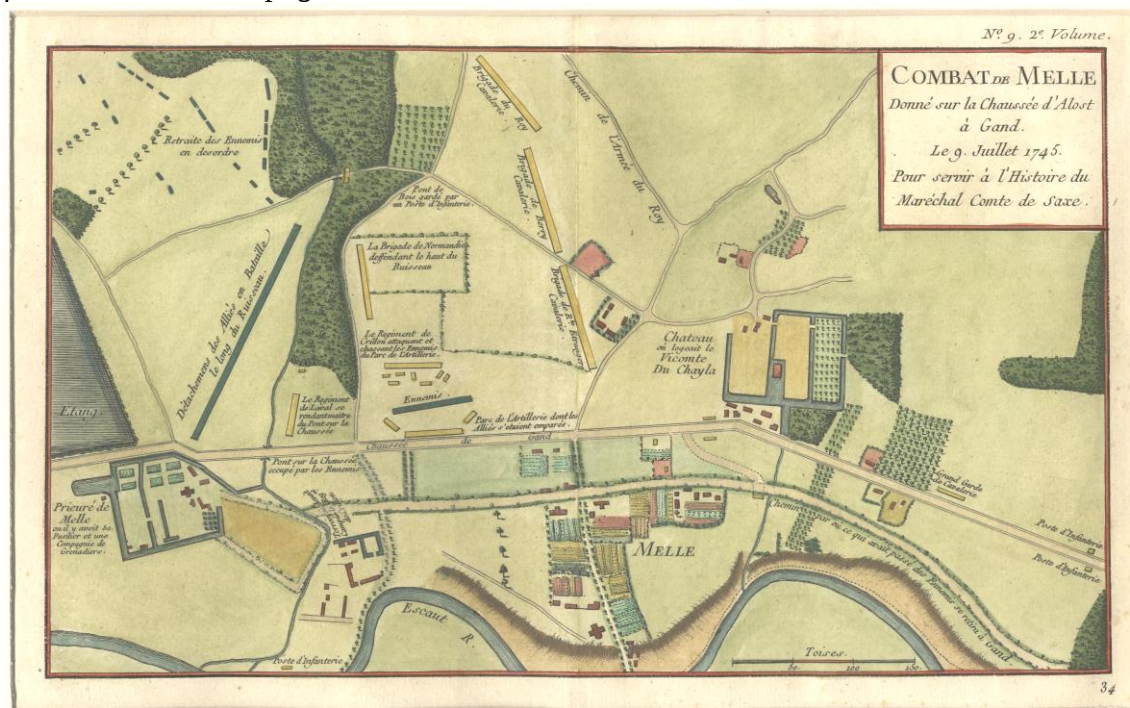

De geschiedenis van het college van Melle vindt 1424 haar oorsprong in het godshuis gelegen tussen de Schelde en de oude weg Bussel – Gent, gesticht door Lodewijk van de Hole, een Gents magistraat, Het werd bestuurd door de pastoor van Melle.

In 1428 werd het omgevormd tot het klooster van de kanunniken van Sint-Augustinus en werd in 1431 een priorij. In 1784 werd het klooster afgeschaft en openbaar verkocht. De nieuwe eigenaar De Snauw richtte er een kostschool op in 1789. In 1806 werd de school terug verkocht en in 1822 overgelaten aan Van Wijmelbeke. Zijn schoonbroer kanunnik Van Crombrugge nam in 1837 de school over en stichtte er het college van de jozefieten. Dat was het begin van het ‘College van Melle’.

In 1874 was er een belangrijke uitbreiding met nieuwe lokalen voor de middelbare afdeling, in 1914 een nieuwe vleugel, uitgebreid tot twee verdiepingen in 1928¹.

Tijdens de ‘Slag van Melle’ op 9 juli 1745 speelden Melle en het college (toen nog priorij) een voorname rol in de Spaanse erfopvolgingsoorlog. De onderstaande kaart is de Franse kijk op het gebeuren met opstelling van de troepen en met links onderaan de priorij : ‘*Prieuré de Melle où il y avait ..fusiliers et une Compagnie de Grénadiers*’.

Kaart uit het erfgoed Viersprong, Oosterzele

De Franse bevelhebber Vicomte Nicolas de Langlade du Chayla, logeerde in het kasteel van Melle. Hij verdreef de Oostenrijkse troepen uit Melle, rukte verder op langs de Brusselse weg en bereikte de Keizerpoort te Gent op 10 juli 1745, waar hij de troepen van de Comte de Löwendal, die vanuit Deinze via St Pieters Gent hadden bezet, vervoegde. Op 4 augustus 1745 werd hij gouverneur: *des ville, château et châtellenie de Gand*.²

¹ Mieke Verbeeck, ‘Klooster en college van de paters Jozefieten’, 1989.

² Pichat : ‘La campagne du maréchal de Saxe en Flandres’, Edition Chapelot 1909.

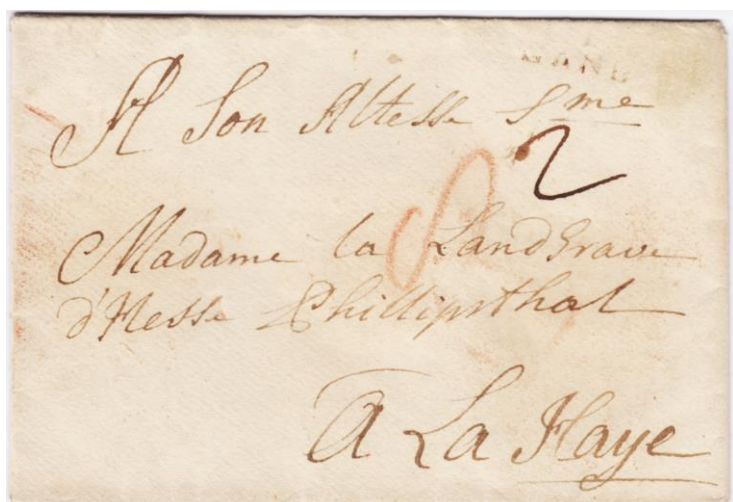
De postgeschiedenis van Melle en de postale activiteiten van het college.

In de 17^e eeuw was de post van en naar Melle afhankelijk van het Thurn en Taxiskantoor te Gent. De vroegst gekende brief uit Melle dateert van 1 juni 1630. Op het Taxis kantoor te Gent ingeleverd en met de notitie **Pto** (port te betalen) naar Brugge verzonden. In deze vroege tijd werden nog geen porten op de brieven aangeschreven.

en melle a pri: de junio 1630

‘en melle di primo junio 1630’

Militaire brief van 1744 met taxisstempel GAND

‘Nonnenbosch’ ten noorden van Melle

Bovenstaande brief is gedateerd: ‘du camp de Bosch près de gand le 18 8bre 1744’ (kamp van Melle) enkele maanden voor de slag van Melle, gericht aan de landgravin Hesse Philippsthal³, in Den Haag. Verzonden door een staf officier via het Taxis kantoor van Gent, 2 stuivers port tot Antwerpen. In den Haag met 8 stuivers port belast. Historische inhoud (sic):

...Les Anglois sont partis hier et aujourd'hui pour entrer dans leur quartier d'hiver et en d'une façon assez brusque, sans vouloir écouter les raisons que nos Généraux ont allègre lesquelles étoient très valables, puisqu'ils nous abandonne icy à la discrétion de l'Armée de Saxe⁴ il est vrai qu'au cas d'accident Gand est notre ressource pour nous retirer, mais les alliés se croient an agir différemment.....

³ Echtgenote van Wilhelm von Hessen-Philippsthal-Barchfeld (1692-1761), hij was 1732 gouverneur van Ieper en luitenant generaal van de cavalerie. 1743 als aanvoerder van de Nederlandse troepen in de Successie oorlog. In 1744 moest hij Ieperen aan de Fransen overgeven.

⁴ Commandant van het Franse leger.

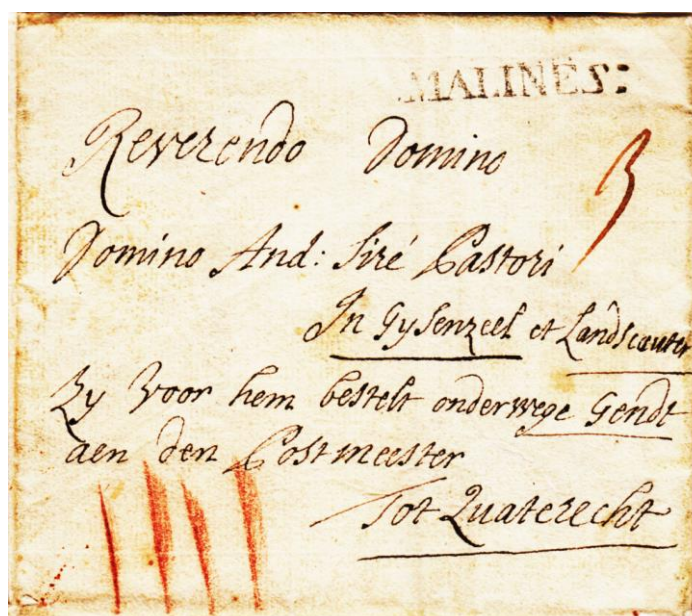
‘Malheureusement cette Armée avec sa Compagne et le revenu qui en résulte sera très médiocrité Nous essayons depuis quelques jours un temps affreux ...notre armée souffre beaucoup, la plus grande partie des soldats et même des officiers sont toutes dans la boue et dans l’eau ...pour nous sommes fort joliment logé mais à un bon lieu du Camp et du Quartier Gnal où je vais régulièrement tous les jours à l’ordre du Prince...’

Post naar Melle en omstreken

Werde tot 1796 veelal direct doorgezonden naar Kwatrecht, gelegen als overgang tussen de kasselrijen van Gent en van Dendermonde. De ‘tol van Kwatrecht’ was reeds in de middeleeuwen een begrip. Maar in Kwatrecht was er ook in 1779 een Taxis postrelais⁵ op de verbindingspostweg van Brussel-Aalst-Gent.

Detail uit de *Generale des Bureaux et Ténances des Postes des Pays-Autrichiens dédiée à son Altesse Monseigneur Charles, Anselme Prince de la Tour et Tassis, Bruxelles Ao 1789*. (Quadrecht rechts onder Gent op de weg naar Aalst).

Brief gedateerd uit Mechelen 15 juni 1749 naar Gijzenzele/Landcouter, met Taxis stempel MALINES: 'zij voor hem bestelt onderwege Gendt/ aen den Postmeester / Tot Quatrecht'. met '3' stuivers port, en 'III' stuivers (rood podlood) voor de bestemming (+1 stuiver voor de bode van Kwatrecht tot Gijzenzele).

⁵ Thurn & Taxis archief st.A. 7503.

De landspost

Met de onafhankelijkheid van ons land kwam de postadministratie, na de Taxisse, de Franse en de Nederlandse onder Belgisch beheer. Om de post naar de gemeenten meer toegang te verlenen werd in 1836 de landpost opgericht. Elke gemeente kreeg een postbus met erkenningsstempel. Deze bus werd gelicht door de landpostbode die de brieven van de busstempel voorzag en in het ontvangstkantoor inleverde. Brieven naar de gemeenten werden belast met een extra port: de rurale decime. Deze brieven werden met de stempel 'SR' (*Service Rural*) gemerkt.

Factuur gedateerd 12 december 1843 van het huis Olin & Robert, *Papiers en Gros & Fabrique de Cartes Porcelaines*, te Brussel, met vertrekstempel BRUXELLES en stempel 'SR', aan het *pensionnat de Melle*. Verzonden naar Gent (Aankomststempel op de achterzijde) en uitgereikt door de landpostbode. Port 3 decime met 1 decime landpostporto: 4 decime.

Hoofding van de factuur

Porceleinkaart van de Supérieur de l'institut de Melle

Postbusbrief van een scholier aan zijn ouders, gedateerd uit Melle 3 december 1845 aan de Antwerpse bankier Vandenbosche. Op de achterzijde de stempel van het college *Institution de Melle lez Gand*. In Melle in de bus gepost en gelicht met busstempel 'M'. Over het postkantoor Gent naar Antwerpen en daar met aankomststempel 'ANVERS .1.' voor de eerste briefverdeling. Port '4' decime.

Briefverbindingen met het buitenland

De inkwartiering van Duitse militairen tijdens de eerste Wereldoorlog op de gronden van het college berokkenden enorme schade. Musea, demonstratielokalen en laboratoria hebben zwaar geleden. Veel buitenlandse leerlingen kwamen na de oorlog niet meer terug.

De totogontoe teruggevonden briefwisseling met het buitenland beperkt zich dan ook tot de periode vóór 1914/18.

Betaald port op de achterzijde met aankomststempel Gent

15 januari 1852 Brief uit Luzern aan : 'Emanuel Corragione élève à l'institution de Melle/ Lez-Gand'. Vooruitbetaald tot bestemming volgens de conventie België – Zwitserland van 1 juli 1850, met 40 centimes, waarvan 25 c. voor Zwitserland en 15 voor België, met notering **franco frts.** (betaald tot de grens). De PP (Port Partiel) stempel werd verbeterd door de rode dwarsstreep en de stempel PD (Port Destination).

Het eerste postkantoor van Melle werd op 8 november 1856 geopend als een *Halte distribution* in het station van Melle en werd in 1857 bevorderd tot *Station perception*.

Het postkantoor van Melle begin 1900 in de nieuwe locatie. Voor het kantoor staan de postmeester met gezin, de bediende en de landpostbode.

Zichtkaart **Cabinet de Physique** gedateerd in Melle op 5 oktober naar Berlijn, met 10 c. gefrankeerd, ontwaard met stempel **MELLE/ 7/ OCTO/ 10-11/ 1907**. In de Spaanse taal geschreven.

Post uit Ierland en San Salvador

Geïllustreerde briefomslag uit Dublin van 5 april 1897 aan Master Grandy/ Maison de Melle/ Lez Gand/ Belgium. gefrankeerd met een postzegel van 2 ½ pence.

Postwaardestuk 3 cetavos (Servicio Exterior) met stempel 'OFFICINA CORREO/ SAN SALVADOR' 13 januari 1899 aan 'Salvador Gallego/ Maison de Melle/ Lez and/ Belgique. Aankomststempel MELLE/ 14/ FEVR/ 5-8/ 1899.

Post uit Hongarije (Oostenrijk)

Zichtkaart in steendruk van 6 juni 1896, gefrankeerd met twee postzegels van 2 kreuzer. Was ongeldig, de nieuwe zegels waren van de 'heller' waarde voorzien. In Budapest niet gestempeld maar met rode doorstreepte '0' gemerkt. Vertrekstempel BUDAPEST 96 JUN.6. Over Berlijn via Aachen met de Belgische ambulant VIERIERS-BRUXELLES 2 waar de postzegels met 3 maal 'O' werden omringd (voor ongeldigheid). Met stempel 'T' en 0,50 centime strafport belast. Ongefrankeerde post- en zichtkaarten werden als brief getaxeerd: tarief UPU 25 c. + 25 c. strafport.

De vroege zichtkaart in steendruk

Briefwisseling in het binnenland

Ongefrankeerde zichtkaart verzonden uit Bastogne 7 juni 1899 naar het College van Melle. Bij aankomst in het kantoor werd luidens de *Instruction 1017 du 28 décembre 1870* de kaart geplooid om de voorkant te verbergen zodat de bestemming de binnenzijde niet kon zien indien hij het strafport weigerde. De kaart werd verzegeld met sluitetiket *ADMINISTRATION DES POSTES* met datumstempel MELLE en 'T' stempel en strafportzegel van 20 centime: 10 c. port + 10 c. strafport.

Voor- en achterzijde van de geplooid en verzegelde kaart.

Zichtkaart, 'MAISON DE MELLE 1re Année Commerciale' verzonden op 14 juli 1914 met 5 c. gefrankeert, stempel MELLE en aankomst in Gent met machinestempel GENT/ GAND 1.

'Bien chères Parents, Nous venons de recevoir nos photographies... Je vous l'apporte aux grandes vacances...'

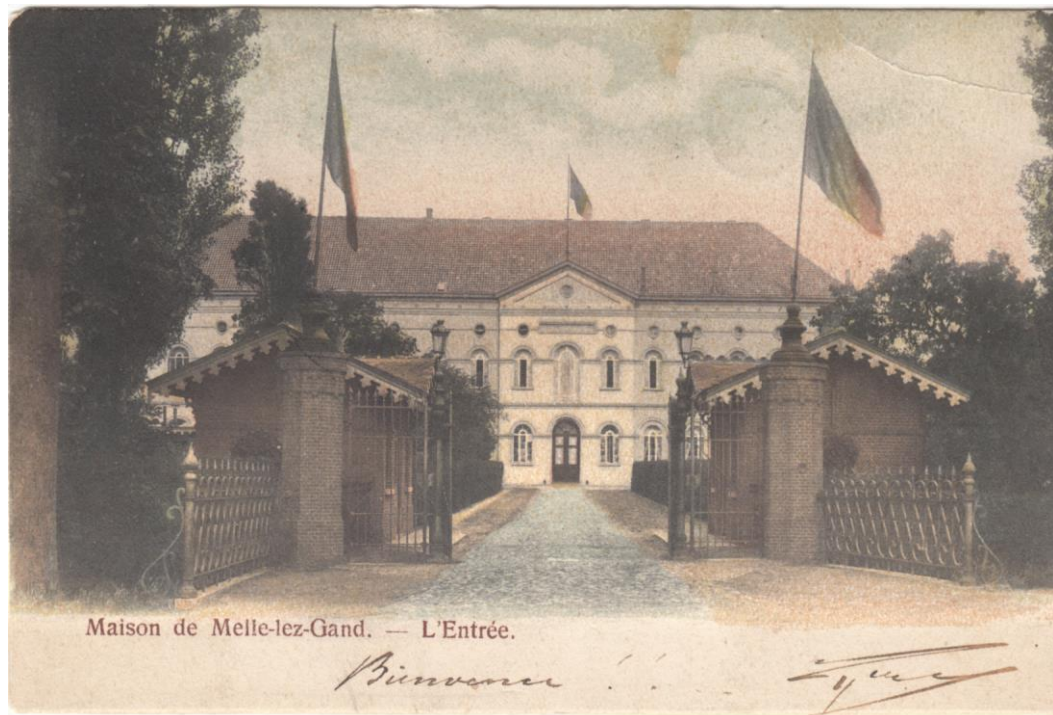

Propagandakaart met aankondiging van de nieuwe *section supérieure des INDUSTRIES CHIMIQUES* in Oktober 1908.

Carte d'Honneur trimestrielle 1er trimestre 1933 voor student Albert Simon.

Zicht op het college in 1908

Maison de Melle-lez-Gand – Entrée

De zichtkaart werd verzonden uit Melle naar Brussel op 10 april 1908, gefrankeerd met 5 centime.

Briefwisseling na de eerste Werledoorlog

Postwaardestuk 5 c. + zegel 5 c. op 24 maart 1920 van Reckheim naar het college verzonden.

Propaganda kaart 'PRO BELGICA' (uitgegeven in Zwolle van het *Bureau de propagande patriotique Belge*) naar het 'Collège des Josephites/ Melle' gefrankeerd met een zegel van 10 centime, ontwaard met machinestempel GENT/GAND van 29 XII. Bij aankomst dagstempel MELLE en bestellerstempl '1'.

1930 Eeuwfeest van België.

DIMANCHE 29 JUIN, A 5 H. 1/4. Hommages et Souhaits 1. <i>Byzance</i> BLÉMANT Ouverture par l'orchestre des élèves. 2. Compliment au nom des Classes Préparatoires par M. Carlo De Booser. 3. <i>La Voix des Cloches</i> LUIGINI par l'orchestre. 4. Discours Flamand, au nom des Sections Commerciale, Industrielle et Scientifique par M. Alexis De Reyghere. 5. <i>Lakmé</i> L. DELIBES Quatuor. — Violon: M. J. Torck; Piano: M. Struyvelt; Violoncelle: M. R. Henderick; Contrebasse: M. J. Hoste. 6. Discours Latin, au nom de la Section des Humanités par M. Ludo Landuydt. 7. <i>Lontanetta</i> RAZIGADE par l'orchestre. 8. <i>Souvenir présenté au T. R. P. Supérieur.</i> Discours de M. Floris de Roest d'Alkemade. <i>Orchestre sous la direction de M. J. Torck.</i> A 19 h. 3/4. — Fête de Gymnastique et de Sports.	 1830 1930 BELGES, SOUVENEZ-VOUS! MENU DU BANQUET OFFERT À L'OCCASION DE LA FÊTE DU T. R. P. SUPÉRIEUR — CANAPÉS DE FOIE GRAS CONSOMMÉ SOLEIL D'OR DARNE DE SAUMON — SAUCE CHAMBORD LONGE DE VEAU À LA DAUPHINÉ POULETS DE GRAINS — CŒURS DE LAITUE GLACES GÂTEAUX MELLISTES FRUITS — DESSERT 30 JUIN 1930	LUNDI 30 JUIN. 9,30 h. — Messe solennelle pour le repos de l'âme des A. M. tombés pour la Patrie. 12 h. — Te Deum à l'occasion du Centenaire de notre Indépendance nationale. 12,30 h. — Assemblée générale. Hommage au Mémorial de la Guerre. 13 h. — Banquet. MENU MUSICAL 1. Légère artillerie JONGERS 2. Marche militaire SCHUBERT 3. Cavalerie légère SUPPÉ 4. Brabançonne. 5. Vers l'Avenir. 6. Le Régiment de Sambre et Meuse PLANQUETTE 7. Marche du 9e Régiment de Ligne GEBEL 8. Toast. 9. On y revient toujours. 19 h. — Concert par l'Harmonie « Les Anciens Combattants » de Melle.
REFRAINS : 1. NOTRE CHANT DE FÊTE : Sous la même bannière, L'âme vaillante et fière, Marchons, amis, au devoir, à l'honneur. Pour Dieu, le Roi ! c'est notre cri du [cœur ! (bis). 2. CHANT DES MELLISTES : Anciens amis de Melle, Au cœur franc et fidèle, Chantons ensemble, au plus heureux des jours, Notre devise : « On y revient toujours. » 3. BRABANÇONNE : Roi, Citoyen, Belge de cœur et d'âme. Un prince aimé nous guide par la main. 4. VERS L'AVENIR : Marche joyeux, peuple énergique, Vers des destins dignes de toi ; Dieu protège la libre Belgique Et son Roi ! 5. TOAST : A lui nos vœux, notre espérance ; A lui bonheur, félicité, Euvons, amis, à sa santé Avec amour, reconnaissance.	DE SCHEEMAECKER MONT-ST-AMAND (GAND).	 CÉLÉBRATION DE LA FÊTE PATRONALE DU T. R. P. AD. DESMET, SUPÉRIEUR DE LA MAISON DE MELLE. LE DIMANCHE 29 ET LUNDI 30 JUIN 1930

Folder uitgegeven voor het eeuwfeest van de Belgische onafhankelijkheid op 29 en 30 juni 1930.

Literatuur en documentatie

Pichat : 'La campagne du maréchal de Saxe en Flandres', Edition Chapelot 1909.

Werner Münzberg, 'Stationskatalog der Thurn und Taxispost', Kallmunz Verlag, 1967.

Dr. Jacques Stibbe, 'Dictionnaire des bureaux de Poste de Belgique 1830-1914', Académie de Philatélie, 1969.

Erfgoed Viersprong, Oosterzele.

Mieke Verbeeck, 'Klooster en college van de paters Jozefieten', 1989.

Verzameling Gentse randgemeenten, 5. Melle.